אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד

דף עבודה בעקבות ר׳ שמעון בן חלפתא

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

פְּתִיחָה: הָרַב שָׁיָצָא אֶל הַשָּׂדֶה

יְלָדִים, כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים עַל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אָנוּ מְדַמְיְנִים אוֹתוֹ יוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, מִתְנַדְנֵד מוּל סֵפֶר פָּתוּחַ וְשׁוֹקֵעַ בַּהֲלָכוֹת. וְזֶה נָכוֹן! אַךְ הַיּוֹם נַכִּיר תַּלְמִיד חָכָם עָצוּם, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חֲלַפְתָּא, שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ אֶל הַשָּׂדוֹת, נוֹשֵׂם עָמֹק אֶת רֵיחַ שֶׁל הָאֲדָמָה הָרְטֻבָּה, וּמִתְבּוֹנֵן בַּפְּרָחִים וּבְבַעֲלֵי הַחַיִּים.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָהַב לַחְקֹר אֶת הַטֶּבַע. הוּא לֹא חָקַר רַק כְּדֵי לְהַשְׂכִּיל, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁיָּדַע סוֹד גָּדוֹל: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּתַב אֶת הַתּוֹרָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גַּם בָּרָא אֶת הַטֶּבַע. אִם נִלְמַד עַל הַטֶּבַע – נָבִין כַּמָּה גְּדוֹלָה הִיא תּוֹרַת ה׳! חֲזַ״ל קָרְאוּ לוֹ ״עַסְקָן בִּדְבָרִים״, כְּלוֹמַר, אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה נִסּוּיִים כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת אֱמֶת הַתּוֹרָה בְּעֵינָיו.

הַנִּסּוּי הָרִאשׁוֹן: סוֹד הַנְּמָלִים

יוֹם אֶחָד, יָשַׁב רַבִּי שִׁמְעוֹן וְלָמַד אֶת סֵפֶר מִשְׁלֵי שֶׁכָּתַב שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ. הוּא קָרָא אֶת הַפָּסוּק: ״לֵךְ אֶל נְמָלָה עָצֵל, רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם... אֲשֶׁר אֵין לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמֹשֵׁל״. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר שֶׁלַּנְּמָלִים אֵין מֶלֶךְ שֶׁמְּפַקֵּד עֲלֵיהֶן וְאוֹמֵר לָהֶן מָה לַעֲשׂוֹת, וּבְכָל זֹאת כֻּלָּן עֲמֵלוֹת וַחֲרוּצוֹת!

חָשַׁב רַבִּי שִׁמְעוֹן: ״אֲנִי רוֹצֶה לִבְדֹּק אֶת זֶה. הַאִם בֶּאֱמֶת אֵין לָהֶן מֶלֶךְ עֶלְיוֹן אוֹ שׁוֹפֵט?״

יָצָא רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶל הַשָּׂדֶה הַחַם בְּשָׁעַת צָהֳרַיִם. קְרָנֵי הַשֶּׁמֶשׁ צָרְבוּ, אַךְ הוּא רָכַן עַל בִּרְכָּיו מוּל קֵן הֲמוֹנָה נְמָלִים שְׁחוֹרוֹת. הוּא הֵסִיר אֶת מְעִילוֹ וּפָרַס אוֹתוֹ מֵעַל הַקֵּן. לְפֶתַע, יָרַד צֵל עַל קֵן הַנְּמָלִים.

נְמָלָה אַחַת הֵצִיצָה הַחוּצָה, חָשָׁה בַּצֵּל הַקָּרִיר וְנִבְהֲלָה – ״אוֹי, יֵשׁ צֵל! מִישֶׁהוּ מַסְתִּיר אֶת הַשֶּׁמֶשׁ!״ הִיא מִהֲרָה אֶל תּוֹךְ הַקֵּן לְבַשֵּׂר לַחֲבֵרוֹתֶיהָ: ״צְאוּ הַחוּצָה בְּחֵמוֹ שֶׁל יוֹם, מָצָאתִי מָקוֹם עִם צֵל!״

בָּרֶגַע שֶׁהַנְּמָלָה חָזְרָה פְּנִימָה, הֵרִים רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶת הַמְּעִיל לְמַעְלָה. קְרָנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַחַמּוֹת שׁוּב הִכּוּ בָּאֲדָמָה הַחֲשׂוּפָה.

הַנְּמָלָה הָרִאשׁוֹנָה יָצְאָה, וְאַחֲרֶיהָ שַׁיָּרָה עֲנָקִית שֶׁל נְמָלִים, רָצוֹת לִמְצֹא צֵל. אֲבָל כְּשֶׁהֵן יָצְאוּ... הָיְתָה רַק שֶׁמֶשׁ לוֹהֶטֶת! הַנְּמָלִים סָבְרוּ שֶׁהַנְּמָלָה הָרִאשׁוֹנָה שִׁקְּרָה לָהֶן. מִיָּד, בְּלִי לְהַמְתִּין לְמִשְׁפָּט, בְּלִי לִשְׁאֹל מֶלֶךְ אוֹ קָצִין, הֵן הִתְנַפְּלוּ עָלֶיהָ וְהָרְגוּ אוֹתָהּ עַל מְקוֹמָהּ.

חִיֵּךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁחָקַר וְגִלָּה: ״שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ צָדַק! ׳אֲשֶׁר אֵין לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמֹשֵׁל׳. אִם הָיָה לָהֶן שׁוֹפֵט, הֵן הָיוּ מְבִיאוֹת אוֹתָהּ לְמִשְׁפָּט, אַךְ כֵּיוָן שֶׁפָּעֲלוּ מִיָּד בְּעַצְמָן, סִימָן שֶׁאֵין עֲלֵיהֶן מֶלֶךְ!״. (אַף שֶׁחֲכָמִים אֲחֵרִים טָעֲנוּ שֶׁאוּלַי דַּוְקָא אוֹתָהּ נְמָלָה הָיְתָה הַמַּלְכָּה, רַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה הַכֹּל כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת סוֹדוֹת הַתּוֹרָה בָּעֵינַיִם).

הַנִּסּוּי הַשֵּׁנִי: קוֹלוֹת הַזְּכוּכִית וְעֵשֶׂב הַפֶּלֶא

אַךְ אַהֲבָתוֹ הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר לְטֶבַע, הָיְתָה לַמְּעוֹפְפִים.

יָמִים רַבִּים הִתְבּוֹנֵן רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּצִפּוֹר הַדּוּכִיפַת (חֲזַ״ל קָרְאוּ לָהּ ״תַּרְנְגוֹלֶת הַבָּר״ אוֹ נֶגֶר הֶהָרִים). מְדֻבָּר בְּצִפּוֹר חֲכָמָה שֶׁחִפְּשָׂה עֵץ כְּדֵי לִבְנוֹת בּוֹ קֵן לְגוֹזָלֶיהָ. הִיא מָצְאָה חֹר בְּגֶזַע עֵץ, הֵבִיאָה עֲנָפִים רַבִּים, וְיָצְרָה קֵן. אָז הִטִּילָה בּוֹ אֶת בֵּיצֶיהָ, וְיָצְאָה לְחַפֵּשׂ תּוֹלָעִים מְתוּקוֹת לַאֲרוּחָה.

אָז בָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן. הָיָה לוֹ רַעְיוֹן לְנִסּוּי! הוּא בָּחַן לוּחַ זְכוּכִית חָלָק, קַר וְעָבֶה. הוּא הִנִּיחַ אֶת מִשְׁטַח הַזְּכוּכִית הֶחָזָק עַל פֶּתַח הַקֵּן, וּמִסְמֵר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל. כָּעֵת, הַקֵּן הָיָה סָגוּר. הָיָה אֶפְשָׁר לִרְאוֹת פְּנִימָה, אַךְ לֹא לְהַכָּנֵס!

רַבִּי שִׁמְעוֹן הִסְתַּתֵּר מֵאֲחוֹרֵי שִׂיחַ רַעֲנָן וְהִמְתִּין.

צְוִיץ... צְוִיץ...

הַדּוּכִיפַת חֲזָרָה. הִיא נִסְתַּרְתִּי לְהַפְנִיס; שַׁעֲרוּ טוֹרְקִי הַמָּקוֹם מִשֶּׁלָּהּ־נִתְקַעְתִּי בַּזְּכוּכִית. מִיהוּא קְפָקְפָה וְזָעְקָה, אֲבָל הַזְּכוּכִית לֹא מַנָּצָה.

מָה תַּעֲשֶׂה צִפּוֹר עַכְשָׁו? תִּתְיָאֵשׁ?

לֹא צִפּוֹר הַפֶּלֶא שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! הַצִּפּוֹר פָּרְשָׂה כְּנָפַיִם וְעָפָה הַרְחֵק הַרְחֵק. עָבְרוּ שָׁעוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן לֹא עָזַב. עֵינָיו עָקְבוּ אַחֲרֵי הַשָּׁמַיִם.

לְפֶתַע, שָׁבָה הַדּוּכִיפַת. בְּמַקּוֹרָהּ, הִיא הֶחְזִיקָה עָלֶה קָטָן, יָרֹק וּמְיֻחָד. עֵשֶׂב פֶּלֶא! זֶהוּ צֶמַח שֶׁיָּכוֹל לַחְתֹּךְ גַּם זְכוּכִית וּבַרְזֶל. הַדּוּכִיפַת נָחֲתָה עַל צֶמֶרֶת הָעֵץ וְהִתְכּוֹנְנָה לְהַנִּיחַ אֶת הֶעָלֶה עַל הַזְּכוּכִית כְּדֵי שֶׁתִּתְנַפֵּץ.

בָּרֶגַע זֶה, מָחָא רַבִּי שִׁמְעוֹן כַּפַּיִם בְּעָצְמָה! פְּלַאק!

הַצִּפּוֹר נִבְהֲלָה מֵהָרַעַשׁ הַפִּתְאוֹמִי. מִקּוֹל הַפַּחַד – הִיא שָׁמְטָה אֶת הֶעָלֶה מִמַּקּוֹרָהּ.

הֶעָלֶה צָנַח מַטָּה, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן תָּפַס אוֹתוֹ בְּיָדוֹ!

הַצִּפּוֹר הַמִסְכֶּנָה, שֶׁרָאֲתָה שֶׁאִבְּדָה אֶת הָעֵשֶׂב הַנָּדִיר שֶׁעִמּוֹ הָיְתָה צְרִיכָה לְבַקֵּעַ אֶת עֲצֵי הָעוֹלָם (וְהִיא נִשְׁבְּעָה לֹא לְאַבֵּד אוֹתוֹ), צָעֲקָה וְחָנְקָה אֶת עַצְמָהּ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן לָקַח אֶת אֶת אוֹתוֹ עֵשֶׂב פֶּלֶא (כְּעֵין הַשָּׁמִיר הַמְּפֻלָּא) וְרָאָה בְּעֵינָיו אֶת הַכֹּחוֹת הָעֲצוּמִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טָמַן בַּצְּמָחִים וּבַחַיּוֹת. (כַּמּוּבָן שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן שִׁחְרֵר אֶת בֵּיצֵי הַדּוּכִיפַת, כִּי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים רַחֲמָנִים הֵם).

הַמְּעִיל שֶׁל הַתַּרְנְגֹלֶת

אַהֲבָתוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶל בַּעֲלֵי הַחַיִּים גָּרְמָה לוֹ גַּם לַעֲזֹר לָהֶם כְּשֶׁסָּבְלוּ.

בְּחַצְרוֹ הָיְתָה תַּרְנְגֹלֶת קְטַנָּה שֶׁנָּשְׁרוּ לָהּ כָּל נוֹצוֹתֶיהָ. יְלָדִים, הַנּוֹצוֹת הֵן אֵלּוּ שֶׁמְּחַמְּמוֹת אֶת הַצִּפּוֹר. בְּלִי נוֹצוֹת, בִּימֵי קֹר, הַתַּרְנְגֹלֶת פָּשׁוּט קָפְאָה. הִיא עָמְדָה בְּפִנַּת הֶחָצֵר, וְהַגּוּף הַקָּטָן שֶׁלָּהּ רָעַד: בְּרְרְרְרְרְ... קוֹר עַז עָבַר בְּגוּפָהּ.

אָדָם רָגִיל הָיָה אָמוֹר: "אֵין מָה לַעֲשׂוֹת. זוֹ רַק תַּרְנְגֹלֶת".

אֲבָל רַבִּי שִׁמְעוֹן, גְּדוֹל הַדּוֹר, שֶׁעָסַק בְּלִמּוּד גְּמָרָא וַהֲלָכָה, רָאָה צַעַר שֶׁל בַּעַל חַיִּים וְלֹא יָכוֹל הָיָה לְהִתְעַלֵּם. מָה הוּא עָשָׂה?

הוּא הֵבִיא עוֹר רַךְ וְחַם (שֶׁל גָּמָל, אוֹ עוֹר רַךְ אַחֵר) שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ לִתְפִירָה, חָתַךְ אוֹתוֹ בְּמִדָּה מְדֻיֶּקֶת, וְתָפַר לַתַּרְנְגֹלֶת... מְעִיל עֶלְיוֹן מִינְיָאטוּרִי!

הוּא הִלְבִּישׁ אֶת הַתַּרְנְגֹלֶת בַּמְּעִיל הַקָּטָן. לְפֶתַע, הִיא הִפְסִיקָה לִרְעֹד. חֹם עָטַף אֶת גּוּפָהּ. וּרְאוּ זֶה פֶּלֶא – בִּזְכוּת הַחֹם הַמְּלָאכוּתִי הַזֶּה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה לָהּ, הַגּוּף שֶׁלָּהּ הִתְחַזֵּק, וְלְאַט לְאַט הֵחֵלּוּ צוֹמְחוֹת לָהּ נוֹצוֹת חֲדָשׁוֹת יָפוֹת וּמַבְרִיקוֹת, עַד שֶׁנִּרְפְּאָה לְגַמְרֵי!

יְלָדִים יְקָרִים, מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן חֲלַפְתָּא אָנוּ לוֹמְדִים דָּבָר עָצוּם. רַבָּנִים לֹא רַק יוֹדְעִים לִקְרֹא בַּסְּפָרִים. אֲנָשִׁים שֶׁאוֹהֲבִים אֶת ה', אוֹהֲבִים לַחְקֹר אֶת שָׁמַיִם, אֶת הָאֲדָמָה, אֶת הַנְּמָלִים הַקְּטַנּוֹת וְאֶת הַצִּפֳּרִים. כִּי הַכֹּל – אֲבָל הַכֹּל – מֵעִיד עַל הַחָכְמָה הָעֲצוּמָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם!

מקורות: העסקנות בטבע והניסוי בנמלים: מסכת חולין, דף נ"ז, עמוד ב'. (הניסוי לבדוק אם יש לנמלים מלך). הדוכיפת (תרנגולתא ברא / נגר טורא): ויקרא רבה, פרשה כ"ב, פסקה ד' (על הבאת השמיר / עשב הפלא לבקע את הזכוכית שחסמה את הקן). תרנגולת בלי נוצות: מסכת חולין, דף נ"ז, עמוד ב' (מעשה בתרנגולת של ר"ש בן חלפתא שנמרטה ועשה לה בגד של עור).

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

א. בתחילת הסיפור נאמר: ״יְלָדִים, כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים עַל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אָנוּ מְדַמְיְנִים אוֹתוֹ יוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, מִתְנַדְנֵד מוּל…״ — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: ״שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר שֶׁכַּנְּמָלִים אֵין מֶלֶךְ שֶׁמְּפַקֵּד עֲלֵיהֶן וְאוֹמֵר לָהֶן מָה לַעֲשׂוֹת, וּבְכָל זֹאת כֻּלָּן עֲמֵלוֹת וַחֲרוּצוֹת!״?

ג. כיצד הגיב ר׳ שמעון בן חלפתא למצב המתואר: ״בָּרֵגַע שֶׁהַנְּמָלָה חָזְרָה פְּנִימָה, הֵרִים רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶת הַמְּעִיל לְמַעְלָה.״?

ד. מה השתנה בין ״מְדֻבָּר בְּצִפּוֹר חֲכָמָה שֶׁחִפְּשָׂה עֵץ כְּדֵי לִבְנוֹת בּוֹ קֵן לְגוֹזָלֶיהָ.״ לבין ״הֶעָלָה צָנַח מַטָּה, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן תָּפַס אוֹתוֹ בְּיָדוֹ!״?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: ״וּרְאוּ זֶה פֶּלֶא – בִּזְכוּת הַרוּם הַמְּלָאכוּתִי הַזֶּה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה לָהּ, הַגּוּף שֶׁלָּהּ הִתְחַזֵּק, וְלֹא לְאַט לְאַט הֵחֵלּוּ צוֹמְחוֹת…״?

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

א. יְלָדִים, כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים עַל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אָנוּ מְדַמְיְנִים אוֹתוֹ יוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, מִתְנַדְנֵד מוּל סֵפֶר פָּתוּחַ וְשׁוֹקֵעַ _____.

ב. אִם נִלְמַד עַל הַטֶּבַע – נָבִין כַּמָּה גְּדוֹלָה הִיא _____ ה׳!

ג. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר שֶׁלַּנְּמָלִים אֵין מֶלֶךְ שֶׁמְּפַקֵּד עֲלֵיהֶן וְאוֹמֵר לָהֶן מָה לַעֲשׂוֹת, וּבְכָל זֹאת כֻּלָּן עֲמֵלוֹת _____!

ד. קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ צָרְבוּ, אַךְ הוּא רָכַן עַל בִּרְכָּיו מוּל קֶן הֲמוֹנָה נְמָלִים _____.

ה. בָּרֵגַע שֶׁהַנְּמָלָה חָזְרָה פְּנִימָה, הֵרִים רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶת הַמְּעִיל _____.

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
אִם נִלְמַד עַל הַטֶּבַע – נָבִין כַּמָּה גְּדוֹלָה הִיא תּוֹרַת ה׳!	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ צָרְבוּ, אַךְ הוּא רָכַן עַל בִּרְכָּיו מוּל קֶן הֲמוֹנָה נְמָלִים שְׁחוֹרוֹת.	☐	☐	
חֵיֵּךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁחָקַר וְגִלָּה: ״שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ צָדַק!	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: הוּא הִנִּיחַ אֶת מִשְׁטַח הַזְּכוּכִית הֶחָזָק עַל פֶּתַח הַקֶּן, וּמִסְמֵר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל.	☐	☐	
בְּחַצְרוֹ הָיְתָה תַּרְנְגֹלֶת קְטַנָּה שֶׁנָּשְׂרוּ לָהּ כָּל נוֹצוֹתֶיהָ.	☐	☐	

3. מה היה ראשון?

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ (אַף שֶׁחֲכָמִים אֲחֵרִים טָעֲנוּ שֶׁאוּלַי דַּוְקָא אוֹתָהּ נְמָלָה הָיְתָה הַמַּלְכָּה, רַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה הַכֹּל כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת סוֹדוֹת…

□ יְלָדִים, כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים עַל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל, אָנוּ מְדַמְיְנִים אוֹתוֹ יוֹשֵׁב כָּל הַיּוֹם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, מִתְנַדְנֵד מוּל…

□ כִּי הַכֹּל – אֲבָל הַכֹּל – מֵעִיד עַל הַחָכְמָה הָעֲצוּמָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם!

□ יָצָא רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶל הַשָּׂדֶה הַחַם בְּשָׁעַת צָהֳרַיִם.

□ (כַּמּוּבָן שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן שִׁחְרֵר אֶת בֵּיצֵי הַדּוּכִיפַת, כִּי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים רַחֲמָנִים הֵם).

לפני ואחרי

מה קרה לפני: ״(אַף שֶׁחֲכָמִים אֲחֵרִים טָעֲנוּ שֶׁאוּלַי דַּוְקָא אוֹתָהּ נְמָלָה הָיְתָה הַמַּלְכָּה, רַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה הַכֹּל כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת סוֹדוֹת…״?

מה קרה אחרי: ״(כַּמּוּבָן שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן שִׁחְרֵר אֶת בֵּיצֵי הַדּוּכִיפַת, כִּי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים רַחֲמָנִים הֵם).״?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ צָרְבוּ, אַךְ הוּא רָכַן עַל בִּרְכָּיו מוּל קֶן הַמּוֹנָה נְמָלִים שְׁחוֹרוֹת.		
הוּא הִנִּיחַ אֶת מִשְׁטַח הַזְּכוּכִית הֶחָזָק עַל פֶּתַח הַקֵּן, וּמִסְמֵר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל.		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד" על ר׳ שמעון בן חלפתא? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "חִיֵּךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁחָקַר וְגִלָּה: ״שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ צָדַק!״".

ג. אילו ר׳ שמעון בן חלפתא לא היה פועל כפי שמתואר ב־"הֶעָלָה צָנַח מַטָּה, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן תָּפַס אוֹתוֹ בְּיָדוֹ!" — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "וּרְאוּ זֶה פֶּלֶא – בִּזְכוּת הַחֹם הַמְּלָאכוּתִי הַזֶּה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה לָהּ, הַגּוּף שֶׁלָּהּ הִתְחַזֵּק, וְלֶאֱט..." מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

סיפור 88 • רי שמעון בן חלפתא • אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. יְלָדִים, כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים עַל תַּלְמִיד חָכָם גָּדוֹל,...

2. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר שֶׁלַּנְּמָלִים אֵין מֶלֶךְ שֶׁמְּפַקֵּד...

3. הַנְּמָלָה הָרִאשׁוֹנָה יָצְאָה, וְאַחֲרֶיהָ שַׁיָּרָה עֲנָקִית שֶׁל...

4. אָז הִטִּילָה בּוֹ אֵת בֵּיצֶיהָ, וְיָצְאָה לְחַפֵּשׂ תּוֹלָעִים...

סיפור 88 • ר׳ שמעון בן חלפתא • אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד

5. בְּחַצְרוֹ הָיְתָה תַּרְנְגֹלֶת קְטַנָּה שֶׁנָּשְׁרוּ לָהּ כָּל...

6. כִּי הַכֹּל – אֲבָל הַכֹּל – מֵעִיד עַל הַחָכְמָה הָעֲצוּמָה שֶׁל...

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע ״בָּרָגַע שֶׁהַנְּמָלָה חָזְרָה פְּנִימָה, הֵרִים רַבִּי שִׁמְעוֹן אֶת הַמְּעִיל לְמַעְלָה.״.

☐ **מכתב:** כתבו לר׳ שמעון בן חלפתא בעקבות ״הוּא הִנִּיחַ אֶת מִשְׁטַח הַזְּכוּכִית הֶחָזָק עַל פֶּתַח הַקֵּן, וּמִסְמֵר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל.״.

☐ **דו־שיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני ״בְּחַצְרוֹ הָיְתָה תַּרְנְגֹלֶת קְטַנָּה שֶׁנָּשְׂרוּ לָהּ כָּל נוֹצוֹתֶיהָ.״.

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה ״אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד״.

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ צָרְבוּ, אַךְ הוּא רָכַן עַל בִּרְכָּיו מוּל קֵן הַמּוֹנָה נְמָלִים שְׁחוֹרוֹת.		
הֶעָלֶה צָנַח מַטָּה, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן תָּפַס אוֹתוֹ בְּיָדוֹ!		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה ר׳ שמעון בן חלפתא פעל באירוע ״מְדֻבָּר בְּצִפּוֹר חֲכָמָה שֶׁחִפְּשָׂה עֵץ כְּדֵי לִבְנוֹת בּוֹ קֵן לְגוֹזָלֶיהָ.״?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של ״אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד״.

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מר׳ שמעון בן חלפתא ומן המעשה ״אוהב מחקר ובעלי חיים — עיסוק בנמלים, דוכיפת ועוד״ למדתי ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15